

✓ Задачі кластеризації та класифікації

Мета

Ознайомитись з різновидами моделей для задач кластеризації та класифікації, а також методами побудови та оцінки цих моделей. Після завершення цієї лабораторної роботи ви зможете:

- Використовувати прості моделі для задач кластеризації та класифікації
- Використовувати перехресну перевірку для оцінки якості моделі
- Обирати оптимальну складність моделі для уникнення перенавчання
- Вдосконалювати моделі за допомогою підбору параметрів

✓

Завдання, що оцінюються

1. Скачайте дані із файлу ['clean_data2.csv'](#) (Data2.csv з виправленими помилками та заповненими пропусками). Виконайте кластеризацію по ВВП на душу населення та щільності населення.
2. Використайте метод ліктя для підбору оптимальної кількості кластерів.
3. Визначіть, який регіон домінує в кожному з кластерів.
4. Побудуйте кілька (3-5) моделей класифікації, що визначають регіон, до якого належить країна, по ознаках 'GDP per capita', 'Population', 'CO2 emission', 'Area'. Оцініть точність класифікації (використайте 20% загального набору в якості тестових даних).
5. Для однієї з моделей виконайте підбір параметра. Обґрунтуйте ваш вибір.

✓

Завдання #1:

Виконайте кластеризацію по ВВП на душу населення та щільності населення.

```
%pip install pandas
%pip install matplotlib
%pip install seaborn
```

```
#libraries importing
import pandas as pd
import numpy as np
import matplotlib.pyplot as plt
import seaborn as sns
from sklearn.model_selection import train_test_split, cross_val_score, KFold
from sklearn.cluster import KMeans
from scipy.cluster.hierarchy import linkage, dendrogram
from sklearn.metrics import mean_squared_error, r2_score, classification_report,
from sklearn.neighbors import KNeighborsClassifier
from sklearn.svm import SVC
from sklearn import tree
from sklearn.tree import DecisionTreeClassifier
from sklearn.ensemble import RandomForestClassifier
from sklearn.ensemble import ExtraTreesClassifier
from sklearn.ensemble import AdaBoostClassifier
from sklearn.ensemble import GradientBoostingClassifier
```

Зчитую дані з файлу у датафрейм

```
# Напишіть ваш код нижче та натисніть Shift+Enter для виконання
path="clean_data2.csv"
df = pd.read_csv(path)
df.head()
df.info()
```

```
↗ <class 'pandas.core.frame.DataFrame'>
RangeIndex: 217 entries, 0 to 216
Data columns (total 7 columns):
#   Column                Non-Null Count  Dtype
---  -
0   Country Name          217 non-null   object
1   Region                217 non-null   object
2   GDP per capita         217 non-null   float64
3   Population             217 non-null   float64
4   CO2 emission          217 non-null   float64
5   Area                  217 non-null   int64
6   Population density     217 non-null   float64
dtypes: float64(4), int64(1), object(2)
memory usage: 12.0+ KB
```

Виділяю параметри для кластеризації

```
features = df[['GDP per capita', 'Population density']]
features
```


	GDP per capita	Population density
0	561.778746	53.083405
1	4124.982390	100.038296
2	3916.881571	17.048902
3	11834.745230	277.995000
4	36988.622030	164.427660
...
212	13445.593416	294.145714
213	2943.404534	756.074086
214	990.334774	52.245796
215	1269.573537	22.045136
216	1029.076649	41.330643

217 rows × 2 columns

Будую модель методом k середніх з кількістю кластерів 8

```
kmeans1 = KMeans(
    init='random',
    n_clusters=8,
    n_init=10,
    max_iter=300,
)
```

```
kmeans1.fit(features);
```

Отримані центри кластерів:

```
kmeans1.cluster_centers_
```



```
array([[ 4157.26769357,  115.21578909],
       [13445.59341606, 19249.5       ],
       [25288.99915571,  371.88157383],
       [70801.76889125, 2646.54657044],
       [ 8326.23642617,  223.53683258],
       [ 1159.71404938,  127.43578214],
       [43104.7268005 ,  900.26897294],
       [14017.75104224,  276.34639673]])
```

Масив із номерами кластерів для кожного рядка даних:

```
kmeans1.labels_
```

```

⇒ array([5, 0, 0, 7, 6, 0, 7, 7, 0, 7, 6, 6, 0, 2, 2, 5, 7, 0, 6, 0, 5, 7,
        0, 0, 0, 4, 4, 7, 2, 4, 5, 5, 0, 5, 5, 6, 7, 5, 5, 7, 7, 4, 0, 5,
        5, 5, 7, 5, 7, 7, 7, 2, 7, 6, 7, 4, 4, 0, 0, 0, 4, 7, 7, 5, 7, 0,
        6, 6, 7, 4, 5, 0, 6, 5, 7, 7, 7, 4, 6, 0, 5, 5, 0, 5, 5, 6, 7, 3,
        5, 0, 0, 0, 3, 7, 6, 2, 0, 6, 0, 4, 5, 5, 7, 2, 0, 2, 5, 5, 7, 4,
        5, 5, 7, 7, 7, 3, 3, 0, 5, 5, 4, 4, 5, 2, 0, 5, 4, 4, 0, 5, 1, 0,
        4, 0, 5, 5, 0, 4, 5, 6, 7, 6, 5, 7, 5, 2, 3, 7, 5, 7, 7, 5, 0, 0,
        0, 7, 2, 2, 3, 4, 4, 5, 0, 6, 5, 2, 5, 0, 7, 5, 6, 7, 7, 2, 5, 5,
        0, 7, 2, 0, 7, 4, 7, 4, 5, 0, 0, 6, 3, 7, 5, 5, 0, 5, 5, 0, 7, 0,
        4, 4, 7, 0, 5, 5, 6, 6, 3, 7, 5, 0, 7, 5, 7, 0, 5, 5, 5],
        dtype=int32)

```

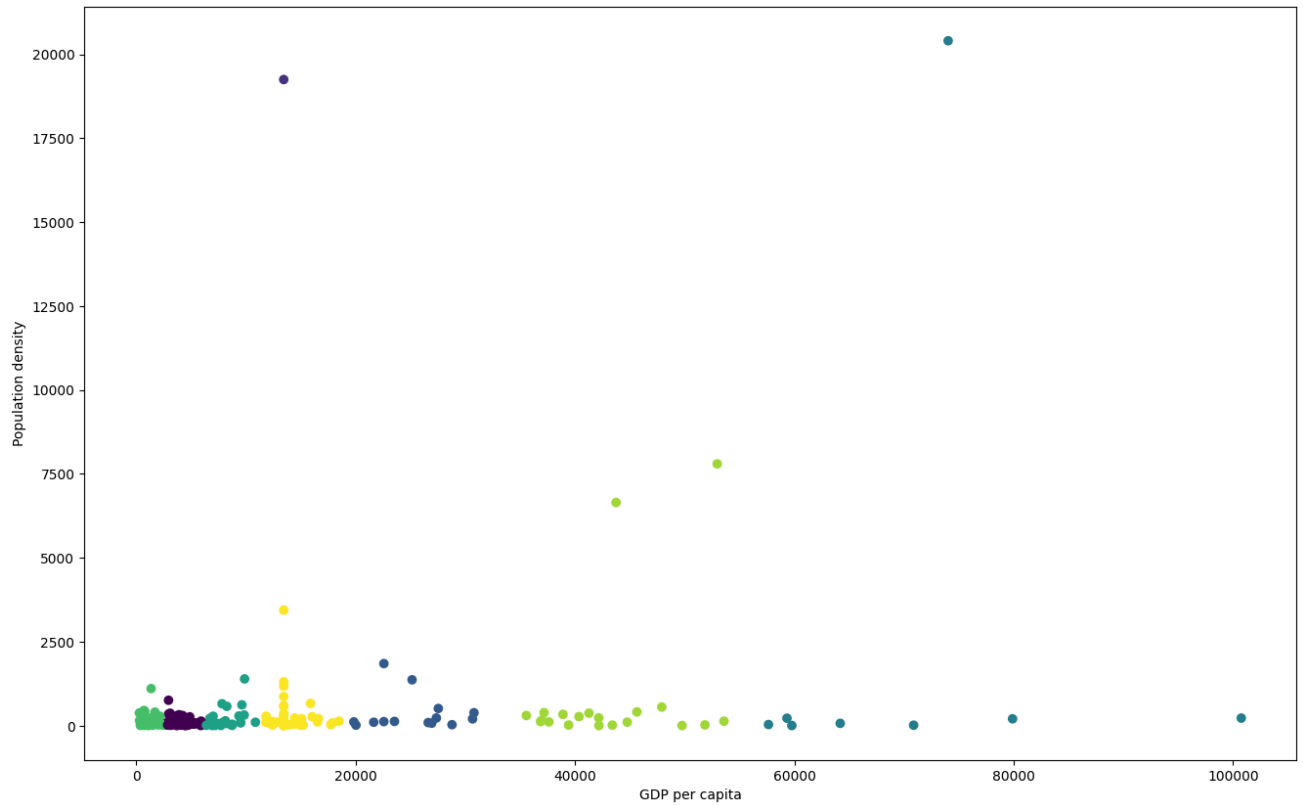
Візуалізую отримані кластери:

```

plt.figure(figsize=(16,10))
plt.xlabel('GDP per capita')
plt.ylabel('Population density')
plt.scatter(df[['GDP per capita']], df[['Population density']], c=kmeans1.labels_

```

 <matplotlib.collections.PathCollection at 0x169e25f40>

Завдання #2:

Використайте метод ліктя для підбору оптимальної кількості кластерів.

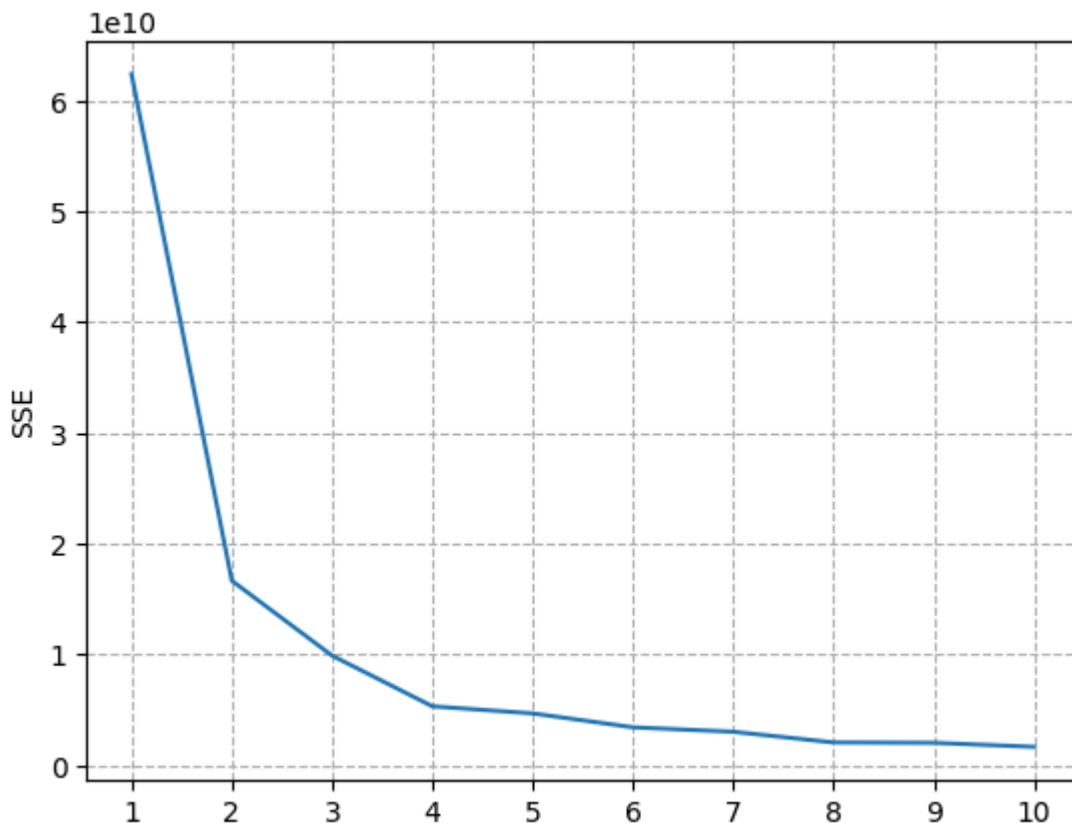
Визначаю оптимальну кількість кластерів. Скористаюсь методом "ліктя". Для цього ініціалізую алгоритм k середніх кількістю кластерів від 1 до 10 і для кожної моделі рахую суму квадратів похибок (евклідових відстаней точок кластерів від відповідних центрів):

```
kmeans_kwargs={
    'init': 'random',
    'n_init': 10,
    'max_iter': 300,
    'random_state': 42,
}

sse = []
max_kernels = 10
for k in range(1, max_kernels + 1):
    kmeans = KMeans(n_clusters=k, **kmeans_kwargs)
    kmeans.fit(features)
    sse.append(kmeans.inertia_)
```

Візуалізую отримані результати:

```
plt.plot(range(1, max_kernels + 1), sse)
plt.xticks(range(1, max_kernels + 1))
plt.ylabel('Number of Clusters')
plt.ylabel('SSE')
plt.grid(linestyle='--')
plt.show()
```

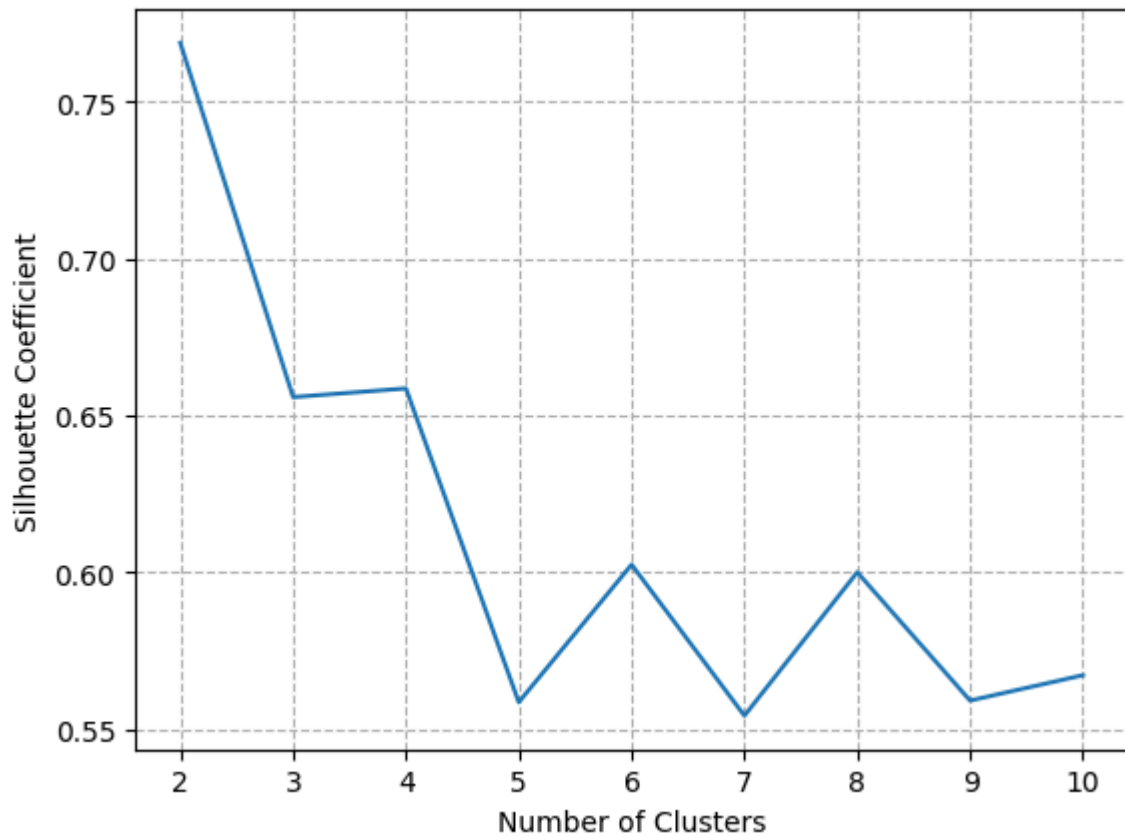

Додатково розрахую коефіцієнти силуетів для визначення кращої кількості кластерів

```
silhouette_coefficients = []

for k in range (2, max_kernels + 1):
    kmeans = KMeans(n_clusters=k, **kmeans_kwargs)
    kmeans.fit(features)
    score = silhouette_score(features, kmeans.labels_)
    silhouette_coefficients.append(score)

plt.plot(range(2, max_kernels + 1), silhouette_coefficients)
plt.xticks(range(2, max_kernels + 1))
plt.xlabel('Number of Clusters')
plt.ylabel('Silhouette Coefficient')
plt.grid(linestyle='--')
plt.show()
```


Оптимальна кількість кластерів дорівнює 3

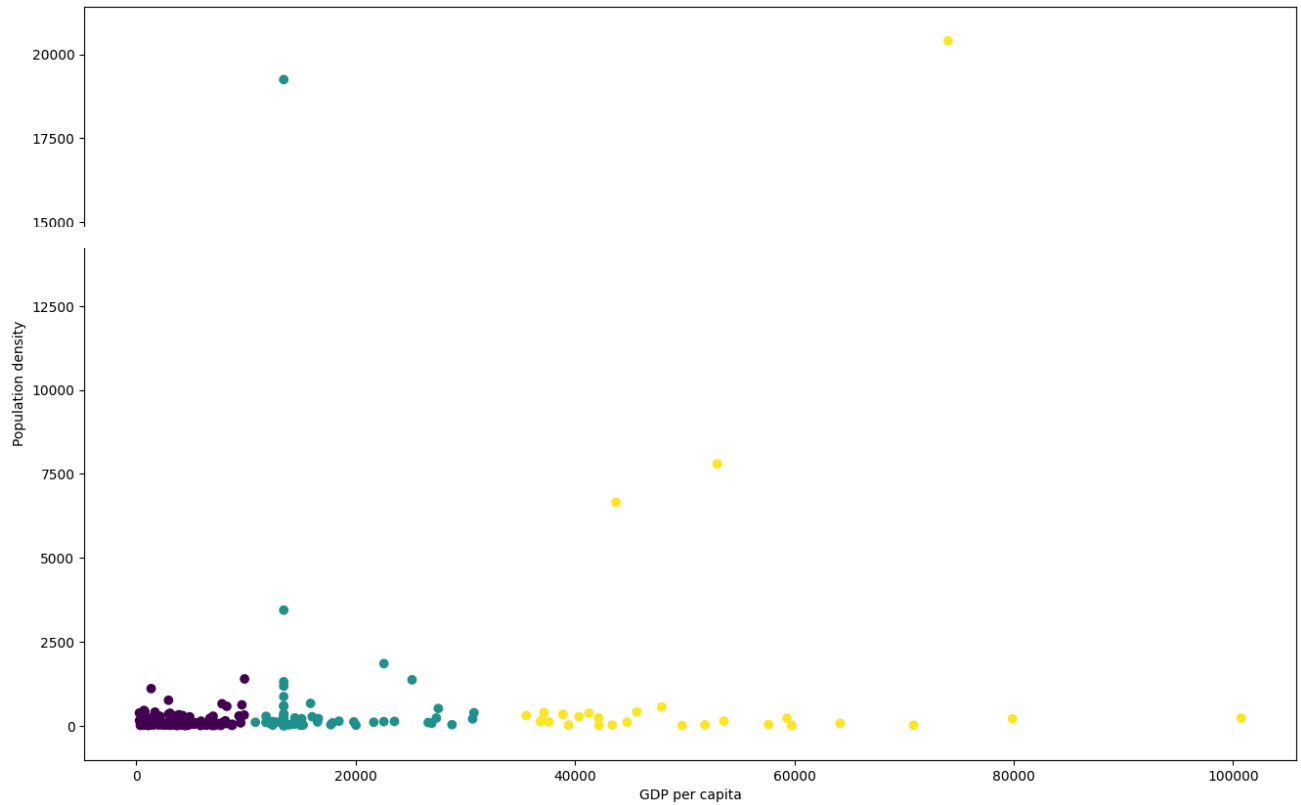
Візуалізую для оптимальної кількості кластерів:

```
kmeans2 = KMeans(
    init='random',
    n_clusters=3,
    n_init=10,
    max_iter=300
)
```

```
kmeans2.fit(features)
```

```
plt.figure(figsize=(16,10))  
plt.xlabel('GDP per capita')  
plt.ylabel('Population density')  
plt.scatter(df[['GDP per capita']], df[['Population density']], c=kmeans2.labels_
```

↩ <matplotlib.collections.PathCollection at 0x1101552b0>

Завдання #3:

Визначіть, який регіон домінує в кожному з кластерів.

Додаю мітки кластерів в датафрейм

```
df['cluster'] = kmeans2.labels_
```

Визначаю домінуючий регіон для кожного кластера

```
dominant_region_counts = df.groupby('cluster')['Region'].value_counts().groupby('cluster').max()  
print(dominant_region_counts)
```

```
cluster  Region  
0        Sub-Saharan Africa    44  
1        Europe & Central Asia  22  
2        Europe & Central Asia  16  
Name: count, dtype: int64
```


Завдання #4:

Побудуйте кілька (3-5) моделей класифікації, що визначають регіон, до якого належить країна, по ознаках 'GDP per capita', 'Population', 'CO2 emission', 'Area'. Оцініть точність класифікації (використайте 20% загального набору в якості тестових даних).

Обираю потрібні ознаки:

```
chosen_features = df[['GDP per capita', 'Population', 'CO2 emission', 'Area', 'Region']]
```

Розділяю датасет на навчальну і тестову вибірки за допомогою функції

```
train_test_split():
```

```
df_train, df_test = train_test_split(  
    chosen_features,  
    test_size=0.2,  
    random_state=1  
)  
df_train.head()
```


	GDP per capita	Population	CO2 emission	Area	Region
117	5237.147670	2081206.0	7510.016	25710	Europe & Central Asia
47	1534.973724	23695919.0	11045.004	322460	Sub-Saharan Africa
27	13445.593416	30661.0	179.683	150	Latin America & Caribbean
59	4223.584579	6344722.0	6285.238	21040	Latin America & Caribbean
40	13792.926050	17909754.0	82562.505	756096	Latin America & Caribbean

Розміщую цільові дані - Region - в окремому датафреймі:

```
x_train = df_train.drop(columns=['Region'])
y_train = df_train['Region']

x_test = df_test.drop(columns=['Region'])
y_test = df_test['Region']
```

Навчання та тестування моделей:

Для навчання були обрані наступні методи:

- k-nearest neighbors;
- Decision Tree;
- Random Forest;
- AdaBoost;
- Gradient Boosting.

```
models_scores_results = []
```

Метод 1. k-nearest neighbors

Будую модель

```
KNN_model = KNeighborsClassifier(n_neighbors=6)
KNN_model.fit(x_train, y_train)
```



```
▼ KNeighborsClassifier ⓘ ?
KNeighborsClassifier(n_neighbors=6)
```

Оцінюю точність

```
knn_score = KNN_model.score(x_test, y_test)
print('mean accuracy:', knn_score)
models_scores_results.append(('K-nearest neighbors', knn_score))
```

mean accuracy: 0.20454545454545456

Метод 2. Decision Tree

Будую модель

```
decision_tree = DecisionTreeClassifier(max_depth=3, random_state=1)
decision_tree.fit(x_train, y_train)
```

DecisionTreeClassifier

DecisionTreeClassifier(max_depth=3, random_state=1)

Оцінюю точність

```
decision_tree_score = decision_tree.score(x_test, y_test)
print('mean accuracy:', decision_tree_score)
models_scores_results.append(('Decision tree', decision_tree_score))
```

mean accuracy: 0.5227272727272727

Метод 3. Random Forest

Будую модель

```
random_forest = RandomForestClassifier(max_depth=5)
random_forest.fit(x_train, y_train)
```

RandomForestClassifier

RandomForestClassifier(max_depth=5)

Оцінюю точність

```
random_forest_score = random_forest.score(x_test, y_test)
print('mean accuracy:', random_forest_score)
models_scores_results.append(('Random forest', random_forest_score))
```

mean accuracy: 0.5227272727272727

Метод 4. AdaBoost

Будую модель

```
ada_boost = AdaBoostClassifier(learning_rate=0.3)
ada_boost.fit(x_train, y_train)
```



```
AdaBoostClassifier
AdaBoostClassifier(learning_rate=0.3)
```

Оцінюю точність

```
ada_boost_score = ada_boost.score(x_test, y_test)
print('mean accuracy:', ada_boost_score)
models_scores_results.append(('AdaBoost', ada_boost_score))
```



```
mean accuracy: 0.5227272727272727
```

Метод 5. Gradient Boosting

Будую модель

```
gradient_boosting = GradientBoostingClassifier(learning_rate=0.05)
gradient_boosting.fit(x_train, y_train)
```



```
GradientBoostingClassifier
GradientBoostingClassifier(learning_rate=0.05)
```

Оцінюю точність

```
gradient_boosting_score = gradient_boosting.score(x_test, y_test)
print('mean accuracy:', gradient_boosting_score)
models_scores_results.append(("Gradient boosting", gradient_boosting_score))
```


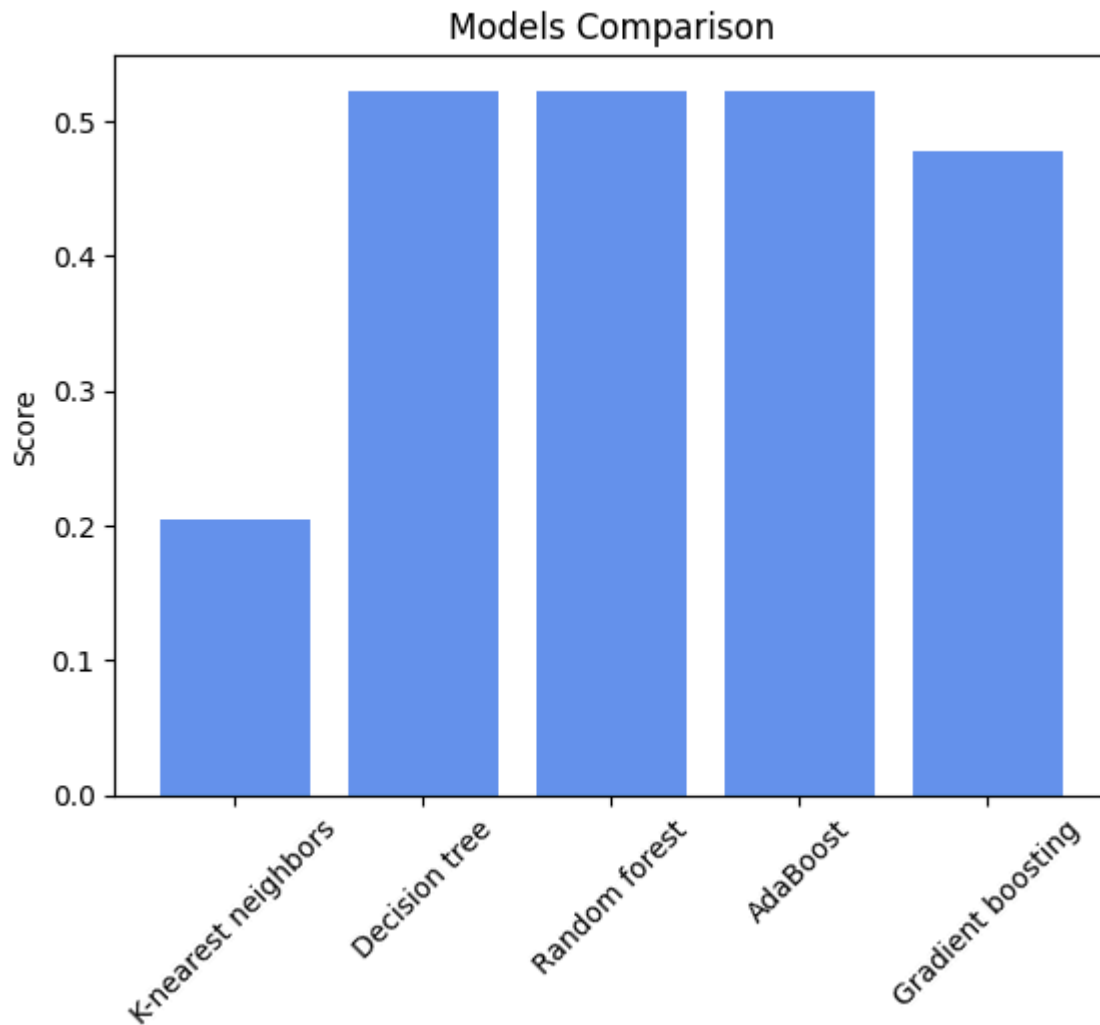
```
mean accuracy: 0.4772727272727273
```

Досліджую результати

```
model_names, scores = zip(*models_scores_results)

plt.bar(model_names, scores, color='cornflowerblue')
```

```
plt.title('Models Comparison')  
plt.ylabel('Score')  
plt.xticks(rotation=45)  
plt.show()
```


Проміжні результати

Моделі Decision tree, Random forest, mAdaBoost показали однаково високі результати. Щоб все ж обрати найкращу модель, перевіримо стабільність, прогнавши кожну модель через крос-валідацію і подивимось, у якої моделі найменша дисперсія

```
cross_val_models_results = []
```

```
knn_cross_val_score = cross_val_score(KNN_model, x_train, y_train, cv=5)  
cross_val_models_results.append(('KNN', knn_cross_val_score.mean(), knn_cross_val_score.m
```

```
decision_tree_cross_val_score = cross_val_score(decision_tree, x_train, y_train, cv=5)  
cross_val_models_results.append(('Decision tree', decision_tree_cross_val_score.m
```

```
random_forest_cross_val_score = cross_val_score(random_forest, x_train, y_train, cv=5)  
cross_val_models_results.append(('Random forest', random_forest_cross_val_score.m
```

```

adaBoost_cross_val_score = cross_val_score(ada_boost, x_train, y_train, cv=5)
cross_val_models_results.append(('AdaBoost', adaBoost_cross_val_score.mean(), ada

gradient_boosting_cross_val_score = cross_val_score(gradient_boosting, x_train, y
cross_val_models_results.append(('Gradient Boosting', gradient_boosting_cross_val

➡ /Users/saszco/Library/Python/3.9/lib/python/site-packages/sklearn/model_selec
warnings.warn(
/Users/saszco/Library/Python/3.9/lib/python/site-packages/sklearn/model_selec
warnings.warn(
/Users/saszco/Library/Python/3.9/lib/python/site-packages/sklearn/model_selec
warnings.warn(
/Users/saszco/Library/Python/3.9/lib/python/site-packages/sklearn/model_selec
warnings.warn(
/Users/saszco/Library/Python/3.9/lib/python/site-packages/sklearn/model_selec
warnings.warn(

```

```

model_names, cross_val_means, stds = zip(*cross_val_models_results)

x = np.arange(len(model_names))

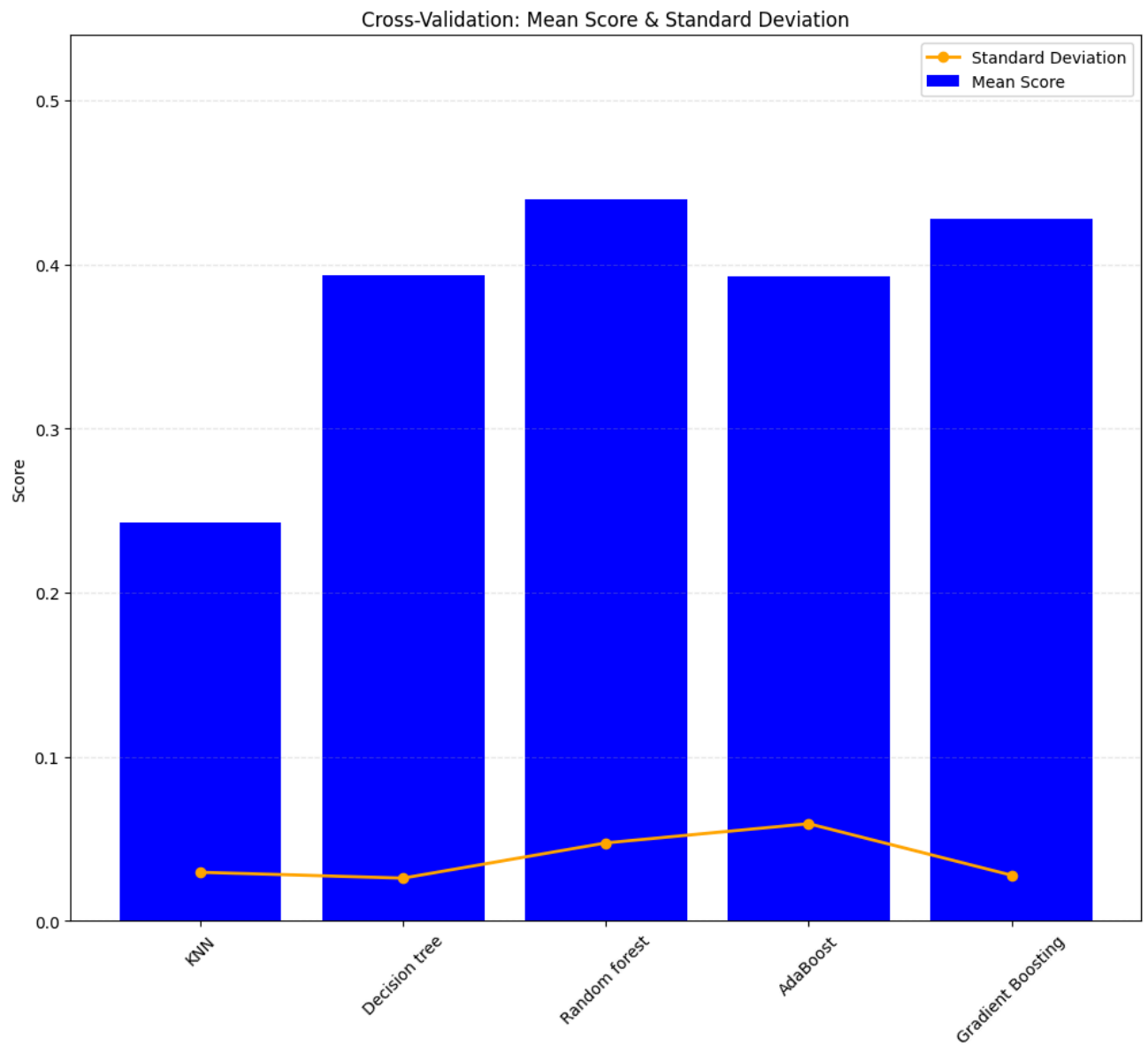
plt.figure(figsize=(12, 10))

plt.bar(x, cross_val_means, color='blue', label='Mean Score')

plt.plot(x, stds, color='orange', marker='o', linestyle='--', linewidth=2, label='

plt.xticks(x, model_names, rotation=45)
plt.ylabel('Score')
plt.title('Cross-Validation: Mean Score & Standard Deviation')
plt.ylim(0, max(max(cross_val_means), max(stds)) + 0.1)
plt.grid(axis='y', linestyle='--', alpha=0.3)
plt.legend()
plt.show()

```


Висновок

Порівнюючи всі моделі, роблю висновок, що **модель Random forest є найкращою**.

Завдання #5:

Для однієї з моделей виконайте підбір параметра. Обґрунтуйте ваш вибір.

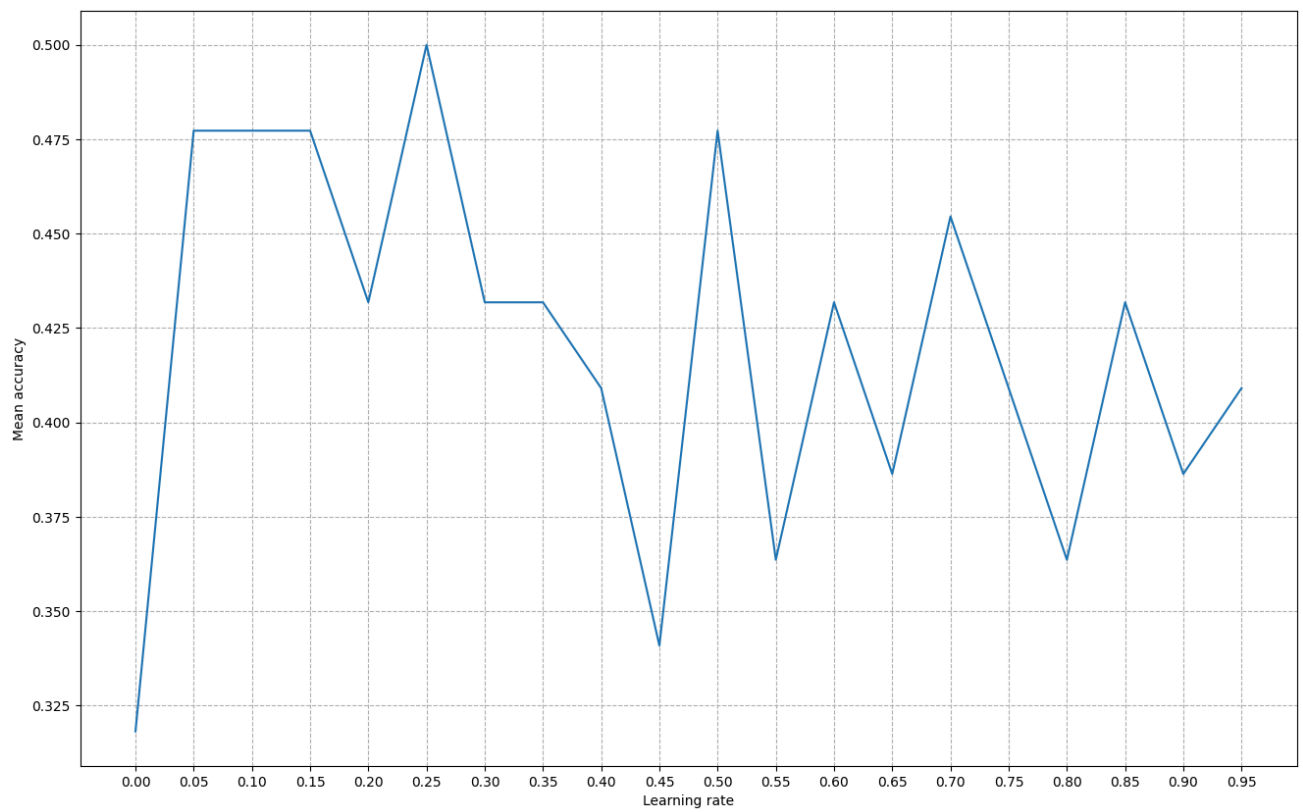
Скористаюсь методом "ліктя" для визначення параметра `learning_rate` методу Gradient Boosting

Для цього ініціалізую алгоритм з параметром від 0.1 до 1 і для кожної моделі порахую mean accuracy:

```
accuracy = []
for i in np.arange(0, 1, 0.05):
    gradient_boosting_model = GradientBoostingClassifier(learning_rate=i)
    gradient_boosting_model.fit(x_train, y_train)
    accuracy.append(gradient_boosting_model.score(x_test, y_test))
```

Отримані показники якості візуалізую на графіку:

```
plt.figure(figsize=(16,10))
plt.plot(np.arange(0, 1, 0.05), accuracy)
plt.xticks(np.arange(0, 1, 0.05))
plt.xlabel('Learning rate')
plt.ylabel('Mean accuracy')
plt.grid(linestyle='--')
plt.show()
```

З графіку бачу, що найкраще значення параметра знаходиться в межах від 0.05 до 0.25, тому що коли `learning_rate > 0,25`, модель починає себе вести не стабільно, що може свідчити про перенавчання моделі. Чим більший `learning rate`, тим більші кроки робить модель на кожній ітерації - замість того, щоб обережно наблизитись до оптимального рішення, модель може перестрибувати його або перенавчатися на шуми в даних

Додаткове завдання:

Використовуючи файл [Data5.csv](#):

1. Визначити кластер країн з найкращим розвитком (кластеризувати по Ie, Iec, Is; для k-середніх використати 4 кластера). Побудувати центри кластерів.
2. Провести кластеризацію по Cql, порахувати скільки країн потрапило в різні кластери, якщо порівнювати з п1.

Згідно з методологією вимірювання сталого розвитку країн, сталий розвиток оцінюється за допомогою відповідного індексу у просторі трьох вимірів: економічного (Iec), екологічного (Ie) і соціально-інституціонального (Is). Цей індекс є вектором, норма якого визначає рівень сталого розвитку, а його просторове положення в системі координат (Iec,Ie,Is) характеризує міру «гармонійності» цього розвитку.

► Натисніть тут, щоб побачити підказку до першого завдання

```
# Напишіть ваш код нижче та натисніть Shift+Enter для виконання
df = pd.read_csv(
    'Data5.csv', encoding='windows-1251', sep=';', decimal=',',
).rename(columns={'Unnamed: 0': 'Country'})
```

```
df.head()
df.columns
```

```
Index(['Country', 'ISO', 'UA', 'Cql', 'Ie', 'Iec', 'Is'], dtype='object')
```

```
features = df[['Ie', 'Iec', 'Is']]
features
```


	Ie	Iec	Is
0	0.605348	0.538673	0.510113
1	0.587219	0.348159	0.497986
2	0.274394	0.332117	0.346907
3	0.699685	0.281995	0.518820
4	0.718327	0.535648	0.486498
...
127	0.612819	0.568067	0.648819
128	0.670452	0.249923	0.367244
129	0.371843	0.393854	0.423359
130	0.244049	0.357660	0.330743
131	0.495702	0.442525	0.424261

132 rows × 3 columns

```
kmeans3 = KMeans(
    init='random',
    n_clusters=4,
    n_init=10,
    max_iter=300
)
```

```
kmeans3.fit(features)
```



```
KMeans
KMeans(init='random', n_clusters=4, n_init=10)
```

Отримані центри кластерів

```
kmeans3.cluster_centers_
```



```
array([[0.43954772, 0.44454091, 0.48122666],
       [0.63202815, 0.46605385, 0.48903674],
       [0.74939043, 0.64069787, 0.62167812],
       [0.24559709, 0.38690253, 0.39407509]])
```

```
labels = kmeans3.labels_
n_clusters = len(np.unique(labels))
```

```
fig = plt.figure(figsize=(10,7))
ax = fig.add_subplot(111, projection='3d')
```

```
cmap = plt.cm.get_cmap('viridis', n_clusters)
```

```

scatter = ax.scatter(
    df['Ie'], df['Iec'], df['Is'],
    c=labels, cmap=cmap, s=50
)

ax.set_xlabel('Ie')
ax.set_ylabel('Iec')
ax.set_zlabel('Is')

cbar = plt.colorbar(scatter, ticks=range(n_clusters))
cbar.ax.set_yticklabels([f'cluster-{i}' for i in range(n_clusters)])

plt.title('3D Visualization of Clusters')
plt.show()

df['cluster'] = labels
cluster_summary = df.groupby('cluster')[['Ie', 'Iec', 'Is']].mean()

cluster_summary.plot(kind='bar', figsize=(10,6))
plt.title('Average features for each cluster')
plt.ylabel('Average value')
plt.xlabel('Cluster')
plt.legend(title='Feature')
plt.xticks(rotation=0)
plt.grid(axis='y', linestyle='--', alpha=0.7)
plt.show()

➡ /var/folders/gj/d30kkjdn37n1x7z794t6qtm00000gn/T/ipykernel_15055/4035486306.p
cmap = plt.cm.get_cmap('viridis', n_clusters)

```

3D Visualization of Clusters

